Junninkankankaan kaavoitushanke Ylivieskassa: Luontoselvitys

Tmi Luontoselvitys Vilppola

FM Mirva Vilppola

2022

Sisältö

1. JOHDANTO 3
2. TIEDOSSA OLEVAT ERITYISKOHTEET SUUNNITTELUALUEELLA 4
3. KASVILLISUUSSELVITYS 5
3.1. Menetelmät 5
3.2. Tulokset 5
3.3. Havaittu erityislajisto 15
4. LINNUSTOSELVITYS 16
4.1. Menetelmät 16
4.2. Tulokset 16
4.3. Havaittu erityislajisto 18
5. LUONTODIREKTIIVIN IV-LIITTEEN TIUKASTI SUOJELTAVAT LAJIT: LIITO-ORAVA, VIITASAMMAKKO JA LEPAKOT 19
6. KAAVASSA HUOMIOITAVAKSI ESITETTÄVÄT ASIAT 19
KIRJALLISUUS 21

1. JOHDANTO

Ylivieskassa on tarkoitus laajentaa Junnikankankaan alueella asemakaavaa pohjoisen suuntaan, jonka vuoksi alueelle tilattiin linnusto- ja luontoselvitys. Junnikankangas sijaitsee kantatie 86 varrella Ylivieskan keskustasta pohjoiseen. Suunnittelualue on noin 79 ha ja se on rajattu kuvassa 1. Suunnittelualue on suurimmaksi osaksi rakentamatonta ojitettua metsää. Alueen eteläosassa on rakennettua teollisuusaluetta. Suunnittelualueen keskiosissa on vanha turkistarha. Suunnittelualueen länsireunalla menee 110 kV pääsähköjohto.

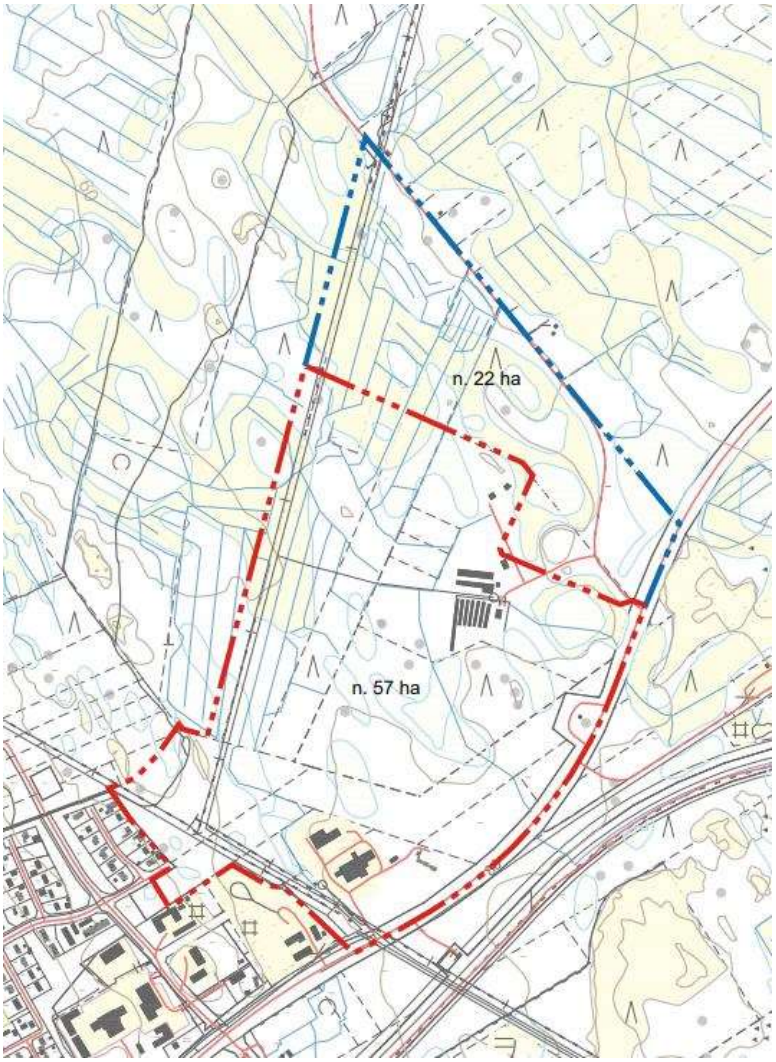

Kuva 1. Selvitysalue rajattu punaisella sekä sinisellä. (Kuva: © Ylivieskan kaupunki).

Suunnittelualueella on voimassa keskustan osayleiskaava, jossa alueen itäosa on varattu teollisuus- ja varastoalueeksi (Kuva 2). Suunnittelualueen länsiosa on osayleiskaavassa varattu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Suunnittelualueen ulkopuolella lännessä menee kuntoratoja/hiihtolatuja. Suunnittelualueen pohjoisosassa ei ole voimassa olevaa osayleiskaavaa.

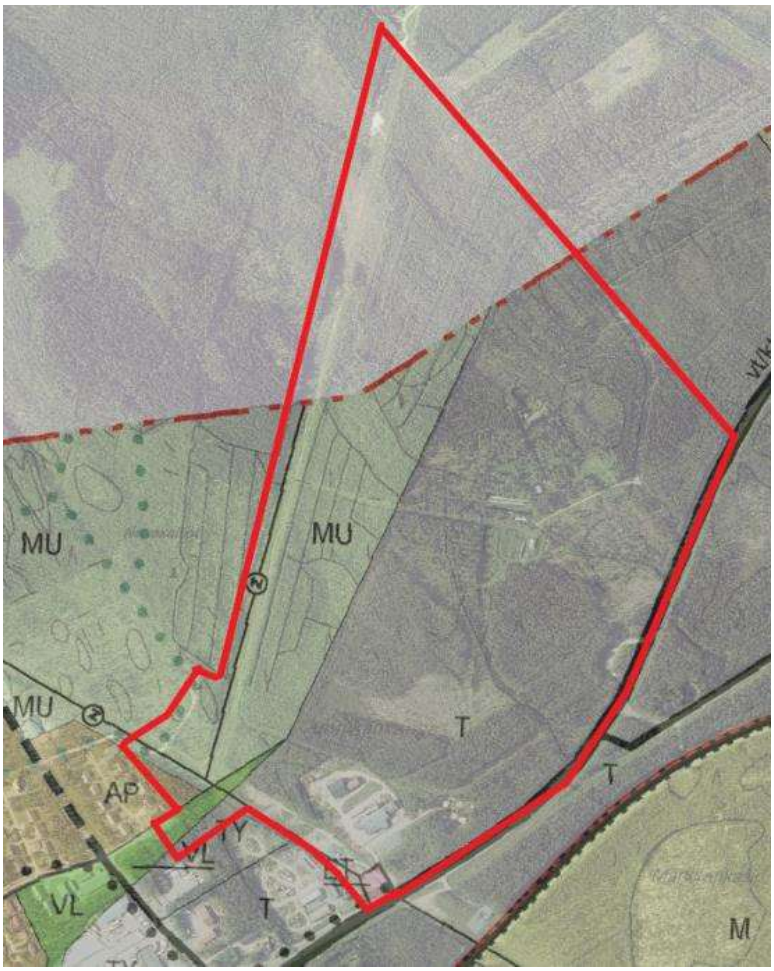

Kuva 2. Suunnittelualueella on voimassa osayleiskaava (https://ylivieska.karttatiimi.fi/). Suunnittelualueen likimääräinen rajaus punaisella. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, kaavatiedot © Ylivieskan kaupunki.

Tämä selvitys tehtiin suunnittelualueen linnustosta sekä kasvillisuudesta ja luontotyypeistä. Suunnittelualueella selvitettiin luonnonsuojelulain (1096/1996), metsälain (1093/1996) sekä vesilain (587/2011) mukaisten luontotyyppien ja Suomen uhanalaisten luontotyyppien mahdollinen esiintyminen (Kontula & Raunio ym. 2018). Kasvi- ja lintulajiston osalta on huomioitu Suomen lajien uhanalaisuuslistalla olevat lajit (Hyvärinen 2019). Lisäksi tarkasteltiin EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajien mahdollista esiintymistä suunnittelualueella. Luontoselvityksen maastotöistä sekä raportoinnista on vastannut FM biologi Mirva Vilppola.

2. TIEDOSSA OLEVAT ERITYISKOHTEET SUUNNITTELUALUEELLA

Suunnittelualueella ei sijaitse yksityisten mailla olevia suojelualueita tai Natura-2000 alueita. Suunnittelualueella ei ole tiedossa metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Suunnittelualueella ei ole tiedossa muinaisjäännösten tai muiden kulttuuriperintökohteiden aluerajauksia (Museovirasto). Suunnittelualueella ei sijaitse maakunnassa tehtyjen inventointien mukaan arvokkaita kivikoita (Räisänen ym. 2018) tai kallioita (Husa ym. 2001). Suunnittelualue ei myöskään sijoitu arvokkaalle maisema-alueelle (Syke: VAMA 2021). Suomen lajitietokeskuksen aineistohaun mukaan suunnittelualueella on pääasiassa tehty havaintoja tavanomaisista metsälajeista. Suunnittelualueen länsirajalla on tehty vuonna 2020 havainto naurulokista (VU),

haarapääskystä (VU), kanahaukasta (NT) sekä räystäspääskystä (EN) (Suomen Lajitietokeskus/FinBIF. http://tun.fi/HBF.63303, haettu 7.5.2022).

3. KASVILLISUUSSELVITYS

3.1. Menetelmät

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys tehtiin 26.5.2021. Linnustoselvityksen yhteydessä tehdyn yleisen maastohavainnoinnin perusteella kasvillisuuden inventointi keskittyi rakentamattomille alueille. Rakennetut alueet jätettiin kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen ulkopuolelle. Luontotyyppien luokittelu on tehty Kuusipalo (1996) mukaan.

3.2. Tulokset

Suunnittelualue on pinnanmuodoiltaan melko tasaista. Suunnittelualueen maaperä on pääsääntöisesti hienoainesmoreenia sekä paikoin soistumakohdilla rahkaturvetta (Geologian tutkimuslaitos). Suunnittelualueen kasvupaikka on pääasiassa kivennäismaata. Maannos on moreenivaltainen podsolimaannos (Luke). Maastokäynnin perusteella tehty suunnittelualueen yleispiirteinen kasvillisuusjaottelu on esitetty Kuvassa 3.

Suunnittelualue on pääsääntöisesti puolukka-mustikkatyypin VMT-metsää, jonka valtapuulajina on mänty (*Pinus sylvestris*) (Kuva 4 ja 5). Suunnittelualueen länsiosissa metsä on nuorempaa taimikkoa ja itäosissa varttuneempaa puustoa. Sekapuuna metsissä kasvaa yleisenä koivua (*Betula* sp.) Pensaskerroksessa kasvaa runsaasti katajaa (*Juniperus communis*). Varvuista puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*) sekä mustikka (V*accinium myrtillus*) ovat runsaita. Lisäksi kanervaa (*Calluna vulgaris*) esiintyy jonkin verran. Pohjakerroksen valtalajit ovat seinäsammal (*Pleurozium schreberi*) sekä metsäkerrossammal (*Hylocomium splendens*). Paikoin suunnittelualueen VMT-metsissä on soistuneita kangaskorpi-kohtia (KgK), joiden tunnusmerkkinä esiintyy korpikarhunsammalta (*Polytrichum commune*), korpirahkasammalta (*Sphagnum girgensohnii*), metsäkortetta (*Equisetum sylvaticum*) ja metsäalvejuurta (*Dryopteris carthusiana*).

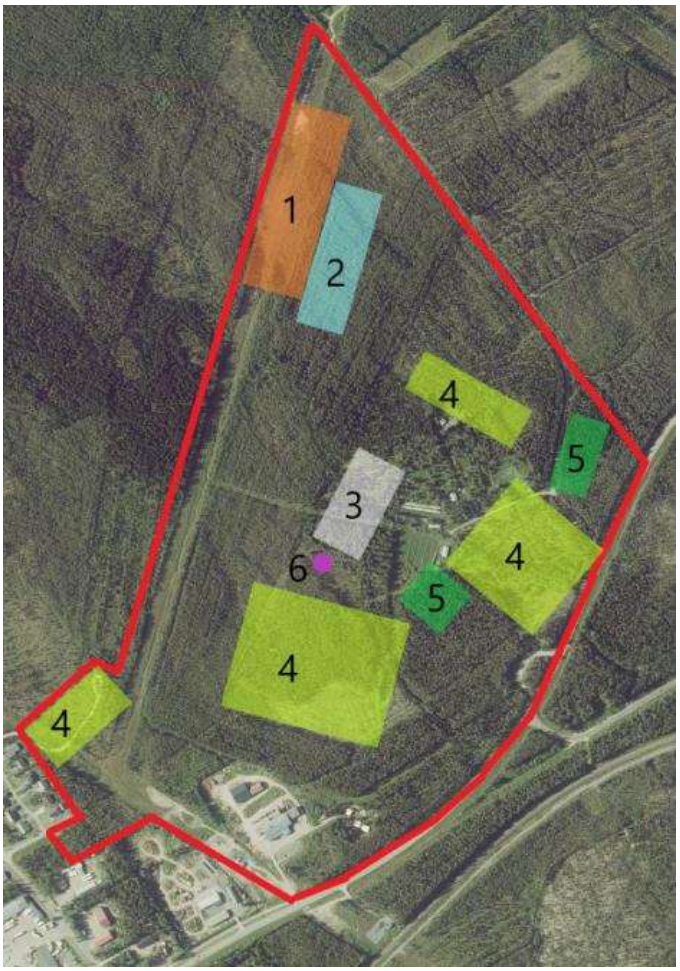

Kuva 3. Suunnittelualue on pääsääntöisesti mäntyvaltaista tuoreen kankaan VMT-metsää, jossa on paikoin kangaskorpi-soistumaa. Muuta kasvillisuus/luontotyyppiä löytyy pienialaisemmin seuraavasti:

1. Suunnittelualueen pohjoisosissa on pieni alue rämettä, joka on keskeltä rahkarämettä ja reunoiltaan isovarpurämettä (oranssi)
2. Rämeen vieressä on soistunutta kangaskorpea (vaalean sininen)
3. Suunnittelualueen keskellä on vanhaa pellonpohjaa (harmaa)
4. Tuoreen kankaan VMT-metsä vaihettuu paikoin EVT-tyypin kuivahkoksi kankaaksi (keltainen). Myös kuivahkon kankaan painautumissa on paikoin soistumaa ja pieniä kangasräme- ja isovarpuräme laikkuja.
5. Suunnittelualueen VMT-metsä on pääsääntöisesti mäntyvaltaista, mutta alueelta löytyy pienialaisia kuusivaltaisia VMT-laikkuja (vihreä).
6. Suunnittelualueen keskiosissa on iso kivi.

Ortokuva © Maanmittauslaitos.

Kuva 4. Suunnittelualueen länsiosissa on nuorta ja tiheää metsää.

Kuva 5. Länsiosassa metsä on puustoltaan varttuneempaa.

Suunnittelualueen pohjois-luoteisosassa sähkölinjan vieressä on pienialainen räme, joka on keskiosiltaan ruskorahkasammalvaltaista (*Sphagnum fuscum*) rahkarämettä (RaR) ja reunoilta isovarpurämettä (IR) (Kuva 6 ja 7). Rämeellä esiintyy runsaana suovarpuja, kuten suopursua (*Ledum palustre*), juolukkaa (*Vaccinium uliginosum*) ja suokukkaa (*Andromeda polifolia*).

Kuva 6. Pohjois-Luoteisosassa sähkölinjan vieressä on pienialainen rahkaräme.

Kuva 7. Rahkarämeen reunoilla on isovarpurämettä.

Rämeisen kohdan vieressä suunnittelualueen pohjois-luoteisosassa on soistunutta ohutturpeista koivuvaltaista kangaskorpea (KgK) (Kuva 8). Sekapuuna kasvaa harmaaleppää (*Alnus incana*) ja kuusen taimia. Pohjakerroksessa kasvaa kynsisammalta (*Dicranum* sp.) ja seinäsammalta. Mättäissä kasvaa sulkasammalta (*Ptilium crista-castrensis*), metsäkerrossammalta sekä korpikarhunsammalta. Rahkasammalia (*Sphagnum* sp.) esiintyy jonkin verran. Varvuista esiintyy lähinnä puolukkaa kuivempien mättäiden päällä. Heiniä esiintyy kohtalaisen runsaasti. Saniaisista esiintyy metsäalvejuurta ja soreahiirenporrasta (*Athyrium filix-femina*).

Kuva 8. Ohutturpeista kangaskorpea.

Suunnittelualueen keskellä on käytöstä poistettu turkistarha, jonka vieressä on vanhoja peltoja (Kuva 9). Vanhojen peltojen sarkaojat ovat vielä helposti havaittavissa ja niiden varsilla kasvaa koivua sekä kuusta. Aluskasvillisuudessa on runsaasti heiniä ja ruohovartisia kasveja.

Kuva 9. Suunnittelualueen keskellä olevaa vanhaa pellonpohjaa. Sarkaojat ovat vielä nähtävissä.

Suunnittelualueen keksikohdilla on paikoin alueilta, joissa tuore VMT-metsä vaihettuu variksenmarja-puolukkatyypin EVT-kuivahkoon kankaaseen (Kuva 10 ja 11). Kuivemmissa laikuissa esiintyy kohtalaisen runsaasti muun muassa palleroporonjäkälää (*Cladina stellaris*), valkoporonjäkälää (*C. arbuscula*) ja harmaaporonjäkälää (*C. rangiferina*). Varvuista puolukkaa ja kanervaa esiintyy runsaasti. Sammalista seinäsammal on selvästi yleisin. Lisäksi esiintyy jonkin verran kangaskarhunsammalta (*Polytrichum juniperinum*). Metsälauha esiintyy jonkin verran. Myös kuivemmissa EVT-tyypin kohdissa on havaittavissa paikoin kangasräme-tyypin (KgR) tai isovarpuräme-tyypin (IR) soistumaa, jossa kenttäkerroksen rämevarpukasvustot vuorottelevat kagasvarpukasvillisuuden kanssa.

Kuva 10. Kuivahkoa kangasta.

Kuva 11. Kuivahkoa kangasta.

Pääsääntöisesti suunnittelualueen valtapuulaji on mänty, mutta alueen keskiosissa sekä itä-koillisnurkassa on pienialaiset kuusivaltaiset VMT-metsälaikut (Kuva 12). Itä-koillisnurkassa olevassa kuusimetsälaikussa esiintyy runsaasti ruohovartista kasvillisuutta, kuten metsätähti (*Trientalis europaea*), oravanmarja (*Maianthemum bifolium*), käenkaali (*Oxalis acetosella*) ja metsäkorte. Itä-koillisnurkan kuusimetsässä on jonkin verran maassa olevaa lahopuuta, jota muuten suunnittelualueella on melko vähän (Kuva 13). Kasvillisuusselvityksen yhteydessä suunnittelualueen itä-koillisnurkassa olevasta kuusivaltaisesta metsästä tehtiin havainnot pyystä sekä hömötiaisesta.

Kuva 12. Kuusivaltaista VMT metsää.

Kuva 13. Suunnittelualueen itä-koillisosassa on jonkin verran lahopuuta.

Suunnittelualueen keskiosassa on suuri kivi (Kuva 14).

Kuva 14. Suuri kivi.

Suunnittelualue rajoittuu etelä-lounaisosassa asuntoalueeseen. Asuntoalueen lähettyvillä VMT-tyypin metsässä menee käytetyn näköisiä polkuja (Kuva 15), joten alueella on todennäköisesti merkitystä virkistyskäyttöä ajatellen. Metsässä kasvaa mäntyä, kuusta sekä sekapuuna jonkin verran koivua. Pensaskerroksessa esiintyy katajaa. Varvuista esiintyy mustikkaa, puolukkaa ja kanervaa. Sammalista yleisimmät ovat seinäsammal sekä metsäkerrossammal.

Kuva 15. Asuntoalueen vieressä olevassa metsässä oli polkuja.

3.3. Havaittu erityislajisto

Suunnittelualueella ei ole luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilaissa mainittuja luontotyyppejä. Kasvillisuus on tavanomaista eikä uhanalaisia lajeja havaittu. Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksessa on mainittu Pohjois-Suomen osalta seuraavat luontotyypit (Kontula & Raunio 2018):

Vaarantuneet (VU)
Kangaskorpi, kuivahkot kankaat
Suunnittelualueen pohjois-luoteisosassa on kangaskorpea. Korpi on kuitenkin ojitettua eikä luonnontilaiseen verrattavaa. Suunnittelualueella on myös useampia pienialaisia kangaskorpi-laikkuja, joissa tuoreen kankaan VMT-metsä on soistunut. Suunnittelualueen kuivahkot kangasmetsät ovat olleet tavanomaisessa metsätalouskäytössä ja alueella on tehty harvennushakkuita ja myös pieni aukkohakkuu.

Silmälläpidettävät (NT)
Kangasräme, tuoreet kankaat

Kuivahkoissa kangasmetsissä on paikoin pieniä soistuneita kangasrämekohtia. Suunnittelualue on suurimmaksi osaksi tuoreen kankaan VMT-metsää. Metsä on kuitenkin ojitettua ja ollut tavanomaisessa metsätalouskäytössä.

4. LINNUSTOSELVITYS

4.1. Menetelmät

Linnustoselvitys tehtiin 8.5.2022 klo 5.30-8.00. Sää selvityksen aikaan oli aurinkoinen ja lämpötila + 4...6 °C. Linnuston havainnointiin käytettiin Luonnontieteellisen keskusmuseon ohjeistamaa pistelaskentamenetelmää soveltuvin osin. Alueella havainnointiin lintuja 8 pisteessä, joiden etäisyys toisiinsa oli vähintään 250 metriä. Pisteet valittiin myös sen mukaan, että ne edustaisivat selvitettävällä alueella olevia erilaisia biotooppeja. Jokaisessa pisteessä havainnoitiin lintuja 5 minuutin ajan. Kaikki havaitut lintulajit 50 metrin säteellä pisteestä kirjattiin. Myös lintulajit, jotka havaittiin säteen ulkopuolella tai siirryttäessä pisteeltä toiselle merkattiin ylös. Linnuston laskentapisteet on esitetty Kuvassa 16.

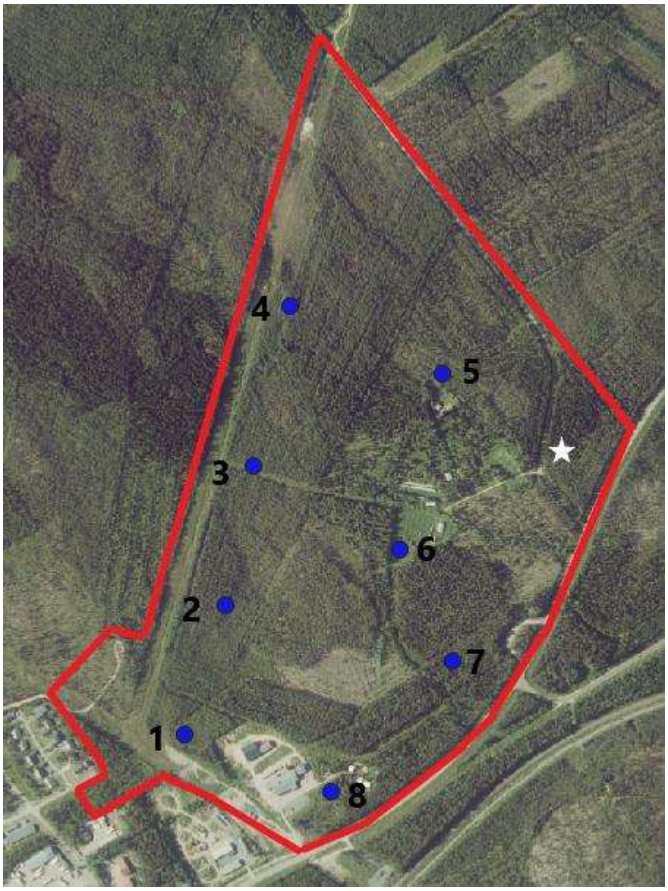

Kuva 16. Linnuston laskentapisteet 1-8. Valkoisella tähdellä on merkattu kohta, jossa kasvillisuusselvityksen yhteydessä tehtiin havainto hömötiaisesta sekä pyystä. Ortokuva © Maanmittauslaitos.

4.2. Tulokset

Pistelaskennan tulokset on esitetty Taulukossa 1. Taulukkoon on kerätty tieto lajin esiintymisestä kohteessa. Kokonaisuudessaan pistelaskennassa kertyi 34 lajihavaintoa. Laskentapisteitä oli yhteensä 8 kappaletta. Laskentapisteiden ympäristöä on kuvailtu

Taulukossa 2. Yleisimmät lajit olivat peippo (*Fringilla coelebs*), tiltaltti (*Phylloscopus collybita),* punarinta (*Erithacus rubecula*) ja talitiainen (*Parus major*). Varsin yleinen oli myös laulurastas (*Turdus philomelos*).

Taulukko 1. Linnuston laskentapisteillä havaittu lajisto. Havaitut lajit ovat yleisyysjärjestyksessä ylhäältä alaspäin sen mukaan monessako kahdeksasta pisteestä ne havaittiin. Vain pisteiden ulkopuolella havaitut lajit on lueteltu taulukossa alimmaisena. Hömötiaista ei havaittu linnuston laskentapisteillä, mutta hömötiaisesta tehtiin havainto kasvillisuusselvityksen yhteydessä.

	1	2	3	4	5	6	7	8	8/8
Peippo	x		x	x	x	x	x	x	7
Tiltaltti	x	x	x	x	x	x			6
Punarinta	x	x	x	x				x	5
Talitiainen			x	x		x	x	x	5
Laulurastas	x	x	x	x					4
Naakka	x					x		x	3
Varis				x	x			x	3
Metsäkirvinen				x			x	x	3
Punakylkirastas				x	x				2
Keltasirkku						x	x		2
Kirjosieppo				x					1
Hippiäinen				x					1
Vihervarpunen			x						1
Sinirinta			x						1
Pajulintu			x						1
Närhi				x					1
Punatulkku					x				1
Rautiainen					x				1
Pyy							x		1
Korppi							x		1
Peukaloinen							x		1
Västäräkki								x	1
Taivaanvuohi									0
Kalalokki									0
Sepelkyyhky									0
Naurulokki									0
Käpytikka									0
Sinisorsa									0
Kurki									0
Mustapääkerttu									0
Kuovi									0
Harakka									0
Räkättirastas									0
Hernekerttu									0
(Hömötiainen)									(0)

Taulukko 2. Linnuston laskentapisteiden ympäristön kuvailua.

1	Nuorta ja tiheää mäntytaimikkoa
2	Varttuneempaa tuoreen kankaan havumetsää
3	Avoin maasto, sähkölinjan alla. Linjan molemmin puolin tiheää mäntytaimikkoa
4	Varttuneempaa sekametsää (mänty ja koivu)
5	Kuivahkon kankaan mäntymetsää
6	Avoin maasto, vanhan turkistarhan reuna
7	Varttuneempaa tuoreen kankaan havumetsää
8	Teollisuusympäristöä

4.3. Havaittu erityislajisto

Pääsääntöisesti havainnot edustavat tavanomaista lintulajistoa. Uusimmassa Suomen lajien uhanalaisuusselvityksessä, eli niin sanotussa Punaisessa kirjassa (Hyvärinen ym. 2019) on mainittu seuraavat selvityksessä havaitut lintulajit:

Erittäin uhanalaiset (EN)

Hömötiainen

Varsinaisessa linnuston pistelaskennassa ei havaittu erittäin uhanalaista hömötiaista (*Poecile montanus*). Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen yhteydessä kuitenkin tehtiin yksi havainto hömötiaisesta suunnittelualueen itä-koillisnurkan kuusimetsässä. Hömötiainen on kärsinyt vanhojen metsien ja lahopuiden määrän vähenemisestä.

Vaarantuneet (VU)

Naurulokki, Pyy

Naurulokin (*Chroicocephalus ridibundus*) pesimäyhdyskunnat ovat pienentyneet ja harventuneet vuosikymmenten aikana. Selvityksessä havaittiin yksittäinen laskentapisteen ohi lentänyt naurulokki Alueella ei kuitenkaan ole naurulokkien pesimäyhdyskuntaa, joten kaavallinen huomioiminen ei ole tarpeen. Pyy (*Bonasa bonasia*) on pohjoisten havumetsien kanalintu. Pyy on myös metsästettävä riistalintu. Pyyn pesimäympäristöä ovat kuusikot, joiden lähistöllä tulisi olla talvisiksi ruokailupaikoiksi soveltuvaa lehtipuustoa. Pyyn vähenemisen taustalla ovat metsien puulajisuhteiden muutokset; lehtipuiden väheneminen ja lehtojen kuusettuminen. Pyystä tehtiin havainto myös kasvillisuusselvityksen yhteydessä. Pyyn reviirin keskikoko on Suomen riistakeskuksen ylläpitämän blogin mukaan noin 15-20 ha (https://riista.fi/blogi/kymmenen-pyyta-oksalla/), joten on mahdollista, että kasvillisuusselvityksen yhteydessä tehdyssä pyyhavainnossa on kyse samasta yksilöstä, joka havaittiin aiemmin linnustoselvityksessä noin 400 metrin etäisyydellä.

Silmälläpidettävät (NT)

Harakka, västäräkki, närhi, isokuovi, taivaanvuohi

Jostain syystä viime uhanalaisuusluokitukseen nähden elinvoimaiset harakan (*Pica pica*), västäräkin (*Motacilla alba*) ja närhen (*Garrulus glandarius*) populaatiot ovat vähentyneet ja ne on tuoreimmassa uhanalaisuusselvityksessä luokiteltu silmälläpidettäviksi. Tässä lintuselvityksessä havaittiin yksi laskentapisteen ylilentävä harakka teollisuusalueella. Myös västäräkki tavattiin teollisuusalueella. Närhestä tehtiin yksi havainto mänty/koivu sekametsässä. Viljelyalueiden muututtua salaojitetuiksi ja pientareettomiksi on kuovin populaatiot vähentyneet ja lajin on katsottu tulleen silmälläpidettäväksi. Kuovin ja monen

muun maatalousvaltaisen lajin menestyminen riippuu paljon laajemmasta maankäytöstä, johon yksittäisellä kaavalla ei ole syytä puuttua. Taivaanvuohen (*Gallinago gallinago*) uhanalaisuusluokka on noussut viimekertaisesta VU-luokituksesta silmälläpidettäväksi. Taivaanvuohen uhkatekijöitä ovat turpeennosto ja ojitus.

5. LUONTODIREKTIIVIN IV-LIITTEEN TIUKASTI SUOJELTAVAT LAJIT: LIITO-ORAVA, VIITASAMMAKKO JA LEPAKOT

Liito-orava (*Pteromys volans*) on boreaaliselle vyöhykkeelle levittäytynyt, Suomessa vaarantuneeksi (VU) luokiteltu laji. Liito-orava on varttuneiden, kuusivaltaisten sekametsien laji (Hanski 1998). Varsinkin haapa on liito-oravalle tärkeä ravinto- ja pesäpuu. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Suunnittelualueella ei havaittu merkkejä liito-oravasta. Suunnittelualueella ei kasva liito-oravien suosimia haapoja ja varttunutta kuusimetsää on varsin vähän.

Viitasammakkoa (*Rana arvalis*) tavataan suuressa osassa Euroopan pohjois-, keski- ja itäosia. Viitasammakko selvitykset tehdään yleensä keväällä kutuaikaan, sillä silloin laji on helpoimmin havaittavissa koiraiden soidinääntelyn perusteella (Syke 2012). Tässä selvityksessä arvioitiin elinympäristöjen soveltuvuutta viitasammakolle. Viitasammakko suosii kosteampia elinympäristöjä mitä tavallinen sammakko (*Rana temporaria*) ja sopivia viitasammakon elinympäristöjä ovat suot sekä rehevät ja kosteat metsät, erityisesti lehtimetsät. Viitasammakko kutee matalaan veteen. Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole viitasammakon kutemiseen sopivia vesistöjä. Viitasammakoiden on todettu kulkevan kutu- ja kesäelinympäristöjen välillä 0,25-1 km matkoja (Ruuth 2017). Sopivalla etäisyydellä ei ole viitasammakolle sopivia kutualueita, joten on epätodennäköistä, että suunnittelualueella olisi viitasammakon kesäelinympäristöjä, vaikka paikoin soistuneet metsät voisivatkin tarjota muuten sopivat olosuhteet viitasammakolle.

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat luontodirektiivin IV(a) lajeja. Moni lepakkolajeista esiintyy lähinnä Etelä-Suomessa. Sijaintinsa puolesta suunnittelualueella mahdollisia lepakkolajeja voivat olla isoviiksisiippa (*Myotis brandtii*), viiksisiippa (*Myotis mystacinus*), vesisiippa (*Myotis daubentonii*) ja pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*). Lepakot voivat käyttää talvehtimiseen ja päivälepoon luolikoiden ja kolopuiden lisäksi myös ihmisten rakennelmia ja rakennuksia. Lintu- ja kasvillisuusselvityksen aikana havainnoitiin myös mahdollisia kolopuita sekä luolikoita, mutta kaikkia potentiaalisia puita ei systemaattisesti käyty läpi. Suunnittelualueella ei havaittu maastokäyntien yhteydessä luolikoita tai kolopuita. Lepakot voivat mahdollisesti käyttää avoimia maastoja, kuten suunnittelualueen länsipuolella olevaa sähkölinjaa saalistusalueena.

6. KAAVASSA HUOMIOITAVAKSI ESITETTÄVÄT ASIAT

Luontoselvityksessä ei havaittu metsälain, vesilain tai luonnonsuojelulain mukaan suojeltavia kohteita. Alueen kasvillisuus on tavanomaista eikä uhanalaisia lajeja havaittu. Suunnittelualueella on neljä Pohjois-Suomessa uhanalaiseksi luokiteltua luontotyyppiä: kangaskorpi (VU), kuivahko kangas (VU), kangasräme (NT) ja tuore kangas (NT). Kokonaisuudessaan suunnittelualue on kuitenkin ollut tähän asti tavanomaisessa metsätalouskäytössä ja luontoarvot ovat heikentyneet verrattuna luonnontilaisiin metsiin.

Metsät ovat ojitettu, niitä on myös vastikään harvennettu ja lahopuuta on kauttaaltaan vähän. Suunnittelualueella oli myös hakkuuaukko, johon oli istutettu männyn taimia. Suunnittelualueen kaavoitukselle ei tästä näkökulmasta ole estettä, koska toimenpiteitä ollaan suuntaamassa alueille, jotka on ojitettu ja luonnontilaltaan muuttuneita.

Suunnittelualueella ei esiinny liito-oravaa eikä todennäköisesti myöskään viitasammakkoa. Suunnittelualueen linnusto on pääsääntöisesti tavanomaista metsä- sekä maaseudun kulttuuriympäristön lajistoa. Linnustollisia arvoja voisi yrittää kaavoituksessa turvata mahdollisuuksien mukaan säästämällä varttuneemmat metsät mahdollisimman ehyenä kokonaisuutena (Kuva 17). Suunnittelualueen kuusikoissa on tehty havainnot erittäin uhanalaisesta hömötiaisesta sekä vaarantuneesta pyystä. Ainakin pyyn pesiminen suunnittelualueella on todennäköistä.

Asuntoalueen lähettyvillä olevassa metsikössä on merkkejä virkistyskäytöstä (polkuja), joka kannattaa huomioida kaavoituksessa (Kuva 17).

Kuva 17. Suositukset kaavoituksessa huomioon otettavista alueista. Varttuneemmat (kuusi)metsät on merkattu vihreällä ja virkistyskäytössä oleva metsikkö violetilla.

KIRJALLISUUS

Hanski, I. K. 1998. Home range and habitat use in the declining flying squirrel *Pteromys volans* in managed forests. Wildlife Biology 4: 33–46.

Husa, J., Teeriaho, J. & Kontula, T. 2001. Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Pohjanmaalla. -Suomen ympäristökeskus, luonto-ja maankäyttöyksikkö. Alueelliset ympäristöjulkaisut 203. 180 s.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Kuusipalo, J. 1996. Suomen metsätyypit. Kirjayhtymä Oy.

Museovirasto. Kulttuuriympäristön palveluikkuna, kyppi.fi, (viitattu 29.5.2022).

Ruuth, J. 2017. Viitasammakon (*Rana arvalis*) liikkuminen ja elinpiiri muuttuneessa elinympäristössä. Pro Gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, bio-ja ympäristötieteiden laitos. 32 s.

Räisänen, J., Teeriaho, J., Kananoja, T. & Rönty H. 2018. Valtakunnallisesti arvokkaat kivikot – Osa 1. Suomen ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 2/2018. 198 s.

Suomen Lajitietokeskus/FinBIF. http://tun.fi/HBF.63303 (haettu 7.5.2022).

Suomen Riistakeskuksen ylläpitämä blogi: https://riista.fi/blogi/kymmenen-pyyta-oksalla/ (viitattu 29.5.2022)

Syke 2012. Viitasammakko *Rana arvalis* Nilsson, 1842. Syke, esiselvitys.

Syke 2021. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021: Pohjois-Pohjanmaa. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 69 s.

Ylivieskan kaupungin kaavoitustilanne: https://ylivieska.karttatiimi.fi/ (viitattu 26.5.2022)